

(א) [לקמן בלע"ז: (ב) לקמן כ"ב: (ג) ליעל ט"ז: (ד) נבייק קב. ע"ז א"ו: (ה) [מנחות גמ'. (ו) ואין גבויים י מ"מ לא חשיב בג לון דלון גבוהים י' כ"ה בס"א: (ז) וזיל אמרינן.]

הגהות הב"ח

(א) במשנה הל' דבר שהוא מקבל טומאה:

גליון הש"ם

רש"י ד"ח לפירושא בו' אבל בסוד לילה חייב ע"י בשער הנק' מ"ה מהלכות ז"צית:

מוסף רש"י

לא אחי אהל ארעי ומבטל אהל קבע. להקיר שם הסוכה מכאן (לקמן ב"א:.) הדלה ע"ה. הכיס ופסע עליה כעין דלת שקורין טרייליא (דע"ל ט'). ואת הקיסוס. עשב המתפשט מאד ושקטיו כאלון ועיקרו כאלון וקורין לו אדיר"א ומתפשט ועולה על החומות (ש"ס). רמי תכלתא לפירומוי דאנישי ביתיה. היא מטיל ז"צית לבגד שמתפסקה זו אשתו (מנחות גמ').

רבינו הגנאל

(א) [דאין בית נמי בדיאת ביה י' טפחים למה ילי למימר, אלא שמע מינה אפילו פחות [מן'] טפחים כיון דקבוע אהל הוא, דלא גרע מקינופות. ולישנא אחרתא אמר רב יהודה אמר שמואל מותר לישן בכילת חתנים כ"ה. ואסיקנא נקליטין לגבי קינופות לא קביעי. נקליטין לגבי כילה קביעי. וקאמר רבי דאין ר"ש דרש רבא בר רב הונא מותר לישן בכילה בטוכה, ואע"פ שיש לה גג ואע"פ שבבנה י' טפחים. כמאן כ"ה יתורה דאמר גוהגין היינו שהינן ישנים תחת המטה בסוכה כ"ה. קסבר לא אתו אהלי עראי ומבטלי אהלי קבע, גג שניא כילה ולא שניא מטה לא מבטלי סוכה. הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת כו'. יתיב רב יוסף וקאמר הא דתנא או שקצצו כשרה, אמר רב עלה דריצין לנענע

(ב) כ"י ד"ז

סוכה פרק ראשון סוכה

ה"ג וזים נמי אע"ג דלא גבזה עשרה כיון דקביע הוא אוהל לא גרע מקינופות. והך מלתא שמעתא בצפי נפשה הוא דלא תימנא בית ככילה דלי לא גבזה לישתרי להויצ' ראשו חוץ לחלון: **גילת חתנים.** אינה כשאר כילה ואין עושין לה גג והיא סביבות המטה וגגה

משופע כשל נקליטין: ליהוי קינופות. וליפסקא אף בפחות מ"י: לגבי קינופות לא קביעי. לחשוב כמותה ליפסול אף בפחות מ"י: לגבי כילה קביעי. הלך אינה כליה אלא כליה לית להו גג וכילה לא פסלה אפילו ז"י ית לה גג: כ"ה יתורה. לקמן מפרש דפרק הישן: נוהגים היינו ישנים **סחם המטה.** דמטה לגבי סוכה אהל ערמי הוא שמתלקין אותה ממקום למקום: דלגבז עשויה. לשכז על גבה ולא תחתיה להיות לו אהל הלך לאו שם אהל עליה וטעמא לאו משום ערמי הוא אלא לאו שמה אהל: אהל כילה **דלסוכה עשויה.** ולאהל הלך שם אהל עליה ואע"ג דעראי הוא לא מיקטע שמה קמ"ל רבה דטעמא דרבי יהודה הסם כו': **בתנאי' הדלה.** טרילי"ד בלע"ז: קיסוס. ארי"א בלע"ז והוא נדלה כגפן: פסולה. שאין מסככין במוחזר דלמחר נטר (ד"ה) צלספן מגרין ומיקצן בפסולת גורן ויקצ הכתוב מדבר: **הרבה מהן.** ומבטלן כרוז: או שקצצו. אף לאחר שסככה בהן ולא אמרינן תחילת עשייתם בפסולת ופסולה: **זה הללנו.** בגמרא [ע"ז] יליף לה: ואין גידולו מן הארץ. כגון עורות צמחה ואפילו לא מקצצו טומאה כגון שמתחזקין מללכה: **גמי' ויטיב.** רב יוסף וקאמר הכי הא דתנן או שקצצו כשרה אמר רב עלה נהי דאין רצין לחזור ולסותרת כולה אצל רצין הוא לנענע קלת אותם שהוסככו במוחזר לאחר קליפתן דתהו להו הך כעשייה דלי לא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי [שם] דכי משמע סוכות תעשה שזאתה עושה אותה תהא ראויה לסוכה ולא מן העשוי בפסול שאינו ראוי לסוכה ואתה מתקנו במיקון מועט כי האי דמכשר לה בקליפה ולא הדר סתם לה ומיהו נענוע קרוז לסתירה הוא שמגביה כל אחד לצדו ומניחו וחוזר ומגביה את חצירו ומניחו: **אהדרינהו רב יוסף לאפיה.** כעסם: **אכשורי מכשר.** בלא נענוע דקסבר קליפתה זו היא גמר עשייתה. והיכי דמי תעשה ולא מן העשוי כגון החוטט בגדיש לנעוטה לו סוכה [טו.] שהסייך היה מאליו ואינו נוגע בו לעשות סוס מעשה אלא פוחת אחת מדפנותיו ונכנס לעומקו ונטול העומרים ומשליך והסוכה נעשית מאליה דופנותיה וסככה אצל זה שקליף זהו מעשה שלה שגמיר בהכשר: רמא

סכלתא. הטיל ז"צית: לפירושא דאנישי ציפיה. לטלית אשתו דקסבר לילה זמן ז"צית הוא ורתיסת אותו פרט לכסות סומא אצל כסות לילה חייב והוא מנות עשה שלא הזמן גרמא ונשים חייבות: **טלאן.** לז"ציות כנפות תולית חוט אחד כפול ד' ומחזרו בנקב חוט אי' כפולו והרי הן שמנה כפלים ופוסק ראשין שלחן ועושין שמנה חוטין ורב עמרם שכתב שם כפול עד שבעה כל הגדלים וקשריהם ומנלאהם עשוין בפסול דאין זה אלא חוט אחד ואתא לקמיה כו': **הטיל לב' קרנות צבס אחת.** שעשה ארבע כפלים ארוכין כשיעור שתי ז"ציות ומחזר ראשו אחד בכנף זה וראשו אחר בכנף זה וכפף הראשין עד שהגיעו זה לזה לנמנע ארכה: **מאי לאו קושר.** עשה הגדיל בזו ובזו ואחר כך פסק אלמנעה ונעשו שמים ואע"פ שנעשו בפסול דכילה קודם שנפסקה חוט אחד הוא: **בעינן**

אי קביעי להוי בקינופות. אע"פ שזה יש לה גג וזה אין לה גג מ"מ לא חשיב גג כיון דאין גבוהין עשרה וצניניהם אית זיה חדא לריעותא דנקליטין אין לה גג וגבוה עשרה וקינופות יש לה גג ואין גבוהים י': **מותר לישן בבית חתנים בסוכה אע"פ שיש לה גג ואע"פ שגבוהה עשרה.** אין הלכה כן דלמרינן בנזוף פירקין (דף י"ט:) **צבי אשכחיה לרב יוסף** דגני צילת חתנים צוכה אמר כמאן כ"ה משמע דלא שרי אלא בלא גג ואמר דפרק הישן [לקמן דף טו.] רב שרא ליה לרב אחא צרדלא למיגני צילת חתנים צוכה משום צקי כלומר דמלטער פטור מן הסוכה משמע דהא לאו הכי אסור צשיש לה גג או כלידן לישנא דשמואל בגבוה עשרה ואע"פ שאין לה גג: **דרב עמרם חסידא רמא תכלתא לפירושא דאנישי ביתיה.**

וכן רב יהודה פרק התכלת (מנחות דף גמ.) דקסבר לילה זמן ז"צית ולא מנות עשה שהזמן גרמא הוא ונשים חייבות כרצנן דפרק התכלת (שם) דלמרי הכל חייבין ז"ציות נשים עזדים ור"ש פוטר צננים וכוותיה קי"ל מדדחיק גרמא צריש פרק שני דצננים (דף י"ט:) ללוקמני תנאי הסם כולהו כ"ה שמעון דממעט כסות לילה ומרבי כסות סומא ועודא דר' יהודה צר צילעאי פ' צמח מדליקין (שבת ד' כ"ה) ושם שהיו תלמידיו מתכנין ממנו כנפי כסותן דלמרינן ואינהו סבור גזרה משום כסות לילה ואיכא טעמא אחרתא פ' התכלת (מנחות גמ.) ומדנקט האי טעמא שמע מינה דהוא עיקר ועוד דפרק צמח מדליקין (שבת כ"ה) גבי האי דפרקין דכי היכי דמרבי שאל בגדים לענין טומאה נרבי נמי לענין ז"ציות מאשר תכסה זה ונשנו דהוא מיצעי לרבות כסות סומא ומייתי צרימא דר"ש שמע מינה דכן הלכה וסמך צרימא דפ"ק דקדושין (דף ל"ד) ושם גבי מנות שמע מינה דהזמן גרמא דקחשיב ז"ציות ועוד דרצנן דר"ש מוקי פרק התכלת (מנחות דף גמ.) ורתיסת אותו לכדתניא ורתיסת וזכרתם ראה מנוה זו וחזר מנוה אחרת התנוה זה ואינו זו קריאת שמע אלמא קסברי קריאת שמע דאורייתא וקיימא לן דקריאת שמע דרצנן פ"ה מי שמטו (ברכות דף כ"ה.) ומיהו צמח אין ראה דהא רב יהודה דלמרי ק"ש דרצנן ואשכחן דרמא תכלתא לפירושא דאנישי ציתיה דפרק התכלת והוא דריש כלידן תנא דדריש וחזר מנוה אחרת ואינו זו כלאים ועוד יש ראייה מפרק שני דצרכות (דף י"ד:) דלמרי רב יוסף כמה מעליא הא שמעתא דצמנעבא (אמרי) לא (אמר) מנות ז"ציות בלילה ומסיק דאתחולי הוה מתחלי וכיון דמתחלינן גמרינן משמע מהא דלילה לאו זמן ז"צית: **פסיקתן.** זו היא עשייתן. גרע עשאה מן הקוליס ומן הגרדין דלעיל (דף טו.) דאף על פי שעושין אחרי כן ה"זית לגמרי לא חשיבין ליה עשייתן משום דבעינן תלייה לשם מנוה: פסולינ

פסיקתן. זו היא עשייתן. גרע עשאה מן הקוליס ומן הגרדין דלעיל (דף טו.) דאף על פי שעושין אחרי כן ה"זית לגמרי לא חשיבין ליה עשייתן משום דבעינן תלייה לשם מנוה: פסולינ

א נטושי' א"ח ס' מרכו ס' כ"ג:
ס' ב מ"י פ"ה מהלכות סוכה הלכה כ' סמג עשין מג טור ש"ע א"ח ס' מרכו ס' ג:
ס' ג מ"י שם הלכה י' סמג שם טושי' א"ח ס' מרכו ס' ג:
ס' ד מ"י ומג שם טור ש"ע א"ח ס' מרכו ס' ג:
ס' ה מ"י שם טור ש"ע שם ס' ג:
ס' ו מ"י שם הלכה א' ב סמג שם טושי' א"ח ס' מרכו ס' ג:
ס' ז מ"י שם הלכה י' ב סמג שם טושי' א"ח ס' מרכו ס' ג:
ס' ח מ"י פ"א מהלכות ז"ציות הלכה י' סמג עשין טו:

לעני רש"י

טרילי"ד (טריילי"ד). להגביה גפן על כליסאות. ארי"א (ירד"א). קיסוס (צמח מטפס).

רבינו הגנאל

רבינו הגנאל (המשך) מעשה לשם סוכה בסך צמחה. אמר ליה רב הונא, שמואל אמר ריך לנענע אף על פי שחכמם, אבל רב מכשר אפילו בלא נענוע, אלא כיון שקצצו והוציאו מותר מחוברין ד"ו. כי הא דרב עמרם חסידא תלה ציצית בטלית בני ביתו, זה פי כפרומא דאנישי ביתיה, ותלאם קודם שחזן ראשי החוטין ויפירו החוטין זה מזה, אתא לקמיה דרב חייא בר אשי אמר ליה הכי אמר רב מפסיק ראשי חוטין וכשירי, ש"מ מרקאמר רב גבי ציצית פסיקתן זו היא עשייתן, כך שמע מינה דגבי סוכה קציצתן מן הקרקע של גפן ושל דלעת ושל קיסם היא עשייתן. ואקשינן על שמואל מיהא דתני ר' חייא, הטיל ציצית לשתי קרנות, והחוטין מתחזין מזה הקקן לזה הקקן כמתחיות חוטין במסכת, ואחר כך פסק באמצע ונתפורז הקרנות כשירין, שנמצא בכל קרן ציצית כמצותן. הגה בפסיקה בלבד [נכשרין], דלא בעינן מעשה אחר, אלא אמרין זה מעשה הוא חשוב, ודחין להיא דתני ר' חייא, כגון שקישר ועשה מעשה אחר פסק ביניהם. והא אתא לאשמעינן, מהו דתימא